

Internetconsultatie wijziging eigen bijdrage Wmo, reactie gemeente Sliedrecht

Algemeen

In de intentie van het voorstel kunnen wij ons vinden. Het is voor de houdbaarheid van de Wmo noodzakelijk om de passende eigen bijdrage in te voeren. Echter hebben wij een aantal kanttekeningen en bezwaren over de uitvoerbaarheid en risico's die bij gemeenten worden neergelegd.

Kanttekeningen

- *Beperkt dempend effect op huishoudelijke ondersteuning door hoge inkomensgrens*
De eigen bijdrage stijgt pas vanaf 185% van het sociaal minimum. De lagere inkomens en een deel van de middeninkomens wordt ontzien. Maar zo blijft een relatief kleine groep over die een hogere eigen bijdrage betaalt. De eigen bijdrage is maximaal € 255 per maand, maar veel inwoners zullen minder betalen. Voor deze lagere eigen bijdrage kunnen inwoners zelf geen particuliere hulp inkopen en dus blijft de Wmo aantrekkelijk. We verwachten enerzijds beperkte uitstroom en anderzijds nauwelijks demping van de instroom.
Inwoners zijn inmiddels gewend aan hun zorgverlener en zij zullen voor een beperkte financiële prikkel hun Wmo-ondersteuning niet beëindigen, waardoor de verwachte uitstroom laag is.
Vanwege de geringe financiële prikkels voor een groot deel van deze inwoners, zal de instroom zal naar onze verwachting niet sterk afnemen. Waarschijnlijk zullen slechts de hogere inkomens geen beroep meer doen op de Wmo. Bovendien zullen de invloed van de krapte op de arbeidsmarkt en de hogere tarieven op de private markt de demping nog verder tenietdoen. Wij adviseren de inkomensgrens naar beneden bij te stellen, zodat een groter dempend effect bereikt kan worden.
- *Financieel risico ligt bij gemeenten*
Het Gemeentefonds wordt op voorhand al gekort, terwijl de daadwerkelijke uitwerking van de maatregel nog aangetoond moet worden. Door deze korting op voorhand ligt het risico bij gemeenten. Terwijl gemeenten voor de invoering van het abonnementstarief te maken kregen met een structurele kostenstijging van € 110 miljoen, waarvoor geen structurele compensatie is opgenomen. Het zou daarom redelijk zijn om een eventuele korting op het gemeentefonds pas te effectueren na monitoring van de effecten en wanneer duidelijk is dat eigen bijdrage inkomsten daadwerkelijk gaan stijgen en het beroep op Wmo huishoudelijke ondersteuning wordt gedempt. Daarbij moet naar het totaalbeeld worden gekeken na invoering: eventuele besparing op huishoudelijke ondersteuning, maar hogere uitvoeringskosten voor gemeenten door complexer model.
- *Geen passende eigen bijdrage voor hulpmiddelen en woningaanpassingen*
Een derde kanttekening willen we plaatsen bij de voorzieningen waarop de 'eerlijke' eigen bijdrage wordt toegepast. De eerlijke eigen bijdrage gaat alleen gelden voor huishoudelijke ondersteuning terwijl ook op hulpmiddelen en woningaanpassingen een stijging in indicaties te zien is sinds 2020. Deze stijging is weliswaar minder groot dan bij huishoudelijke ondersteuning, maar stijging op deze voorzieningen zorgt wel voor hogere kosten bij gemeenten. Een woningaanpassing is een dure voorziening, waarvoor de eigen bijdrage maar € 19 per maand is. De enorme kosten van een woningaanpassing wegen niet op tegen de

geringe eigen bijdrage inkomsten (in sommige gevallen gaat het om meer dan 100.000 euro voor een woningaanpassing!). Wij adviseren om ook hierbij de passende eigen bijdrage in te voeren.

- *Vrijstelling voor niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens blijft bestaan*
Door een koopkrachtmaatregel in 2016 is sinds 2017 de groep niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens (grotendeels) uitgezonderd van eigen bijdrage. Hierdoor ontstaat de situatie dat een alleenstaande onder de AOW-leeftijd wél een eigen bijdrage moet betalen, maar een echtpaar (waarvan tenminste één persoon onder AOW-leeftijd) niet. Dit is een vorm van rechtsongelijkheid waarvan ook het doel van de wetgever niet duidelijk is. Met invoering van de passende eigen bijdrage en het aanpassen van de Wmo 2015 zien wij een kans om deze situatie te wijzigen.

Praktische bezwaren

- *Zorgen over planning voor invoering passende eigen bijdrage*
Wij hebben grote zorgen over de uitvoerbaarheid en de ingangsdatum van deze maatregel. De invoering van het abonnementstarief liep, ondanks dat het systeem eenvoudiger werd, veel vertraging op. Uiteindelijk startte het CAK pas in augustus 2020 met het innen van de eigen bijdrage. Nu wordt het systeem juist complexer en is de implementatietijd vergelijkbaar. De gevolgen voor inwoners zijn groot als het systeem niet werkt op 1 januari 2025. In 2020 kregen inwoners stapelfacturen van 8 maanden van €19 per maand. In 2025 is de eigen bijdrage *tenminste* €19 per maand. Om een nieuwe situatie met onwenselijke stapelfacturen te voorkomen pleiten wij voor een harde deadline met een go/no-go moment, waarop voor alle ketenpartners duidelijk is of de deadline wordt gehaald of dat de planning opschuift. Dit zorgt voor duidelijkheid bij ketenpartners en inwoners.
- *Onderscheid in type pauze niet uitvoerbaar*
Het wetsvoorstel maakt onderscheid tussen een pauze die wel of niet toerekenbaar is aan de inwoner. Dit zal in de praktijk veel extra discussies en bezwaren opleveren. Het onderzoeken van de toerekenbaarheid is onuitvoerbaar en levert veel extra werk op. Net als het afhandelen van extra bezwaren. Dit levert structureel extra werk op voor gemeenten.
- *Wisselen tussen passende eigen bijdrage en abonnementstarief zorgt voor onduidelijkheid*
Een inwoner met zowel huishoudelijke ondersteuning als een andere Wmo voorziening, kan bij een pauze van de huishoudelijke ondersteuning terugvallen op het abonnementstarief. Zodra de huishoudelijke ondersteuning weer start, dan start ook de passende eigen bijdrage en stopt het abonnementstarief. Dit zorgt voor administratieve lasten bij inwoners, zorgaanbieders, gemeenten en CAK. Elke ketenpartner heeft een deel van de informatie over een inwoner. Dit zorgt bij alle ketenpartners voor extra complexiteit en meer administratieve lasten. Daarnaast zorgen deze wisselingen voor een foutgevoelig proces. Terwijl het huidige, simpele proces van het abonnementstarief al niet waterdicht is. Wij pleiten ervoor om een inwoner op één van de twee eigen bijdrage systematieken te houden en niet tussentijds te wisselen.
- *Structureel meer vragen voor gemeenten door pauzering*
Het nieuwe proces van wisselingen tussen eigen bijdragen door een pauze, zorgt voor extra complexiteit in de uitvoering bij gemeenten. Aangezien gemeenten het aanspreekpunt zijn

voor inwoners, verwachten wij structureel meer vragen en meer druk op capaciteit in de uitvoering.